

Barraca 6 de Les Serres

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Les Serres
Alçada: 377

Coordenades:

Latitud: 41.63393
Longitud: 1.9001
UTM Est (X): 408388
UTM Nord (Y): 4609717

Classificació

Número de fitxa 08179 - 178
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Modern Popular
Segle XVIII-XX
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Enfonsament de la corona nord cap a l'interior de la barraca.
Protecció Legal
Observacions protecció: Decret 27/2011 del Consell Comarcal del vallès Occidental
Accés Díficil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08178A0080002700000OP
Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: dj., 18/04/2019 - 02:00

Descripció

Barraca situada al vessant de tramuntana de Les Serres. L'accés es fa pujant des del carrer de Ramon Martí o des de l'Avinguda de Vacarisses fins a trobar un camí costerut, de terra, que mena cap a les Serres i el Collet dels Capellans. Arribats a l'alzina des de la qual surten quatre camins agafar la pista en direcció sud-oest que va resseguint la carena fins arribar a un revolt molt tancat, a mà esquerra. D'aquí mateix, neix un caminó de roca mare envoltat de brolla calcícola que mena a la Serra dels Pivents. La barraca està situada a mà esquerra, al costat d'un cirerer d'arboç.

Es tracta d'una construcció aèria adossada a un marge d'extracció de calç. És de planta circular que mesura 2,20 m de diàmetre interior. La porta, orientada al sud té una doble llinda amb lleixa interior. Els muntants s'inclinen lleugerament cap a l'interior probablement degut al moviment estructural. L'obertura màxima a l'exterior és de 0,95 m mentre que l'interior fa 0,50 m. Els murs tenen un gruix de 0,60 m. La coberta segueix el sistema de la falsa cúpula, per aproximació de filades. A l'exterior conserva una capa molt fina de terra, deixant al descobert la llosa central de tancament que és de grans dimensions. L'alçada interior de l'habítacle és de 2,20 m mentre que a l'exterior l'alçada del voladís (mesurat davant de la porta) és d'1,70 m. La corona exterior, per la banda de ponent ha començat a caure, amb el perill d'enfonsament que aquest fet comporta. No té cap element destacable al seu interior ni espitlleres. A l'exterior a mà dreta hi ha un muret d'1,10 m de llargada per 0,60 m d'alçada i 0,60 m d'amplada que feia servei de pedrís per seure.

Construïda amb la tècnica de la pedra seca podria tractar-se de la barraca dels calciners, ja que està adossada a un roquissar emprat com a pedrera de calç i al peu del camí que mena a un forn de calç situat una vintena de metres més amunt. Per sobre de la llinda hi ha una planxa de fusta que portava el nom de la barraca dins de la senyalització de la ruta de les barraques del municipi.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra de construccions de pedra seca, amb el codi número 5565.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Rellinars aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en tines.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els

"sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

PLANS MAESTRA, Jaume (2009). Arquitectura tradicional rural en pedra seca a la comarca del Bages. Ajuntament de Bellpuig i Publicacions d l'Abadia de Montserrat.

RECULL HISTÒRIC DE MURA (2017). Pedra seca, pedra viva. Patrimoni vitícola i desenvolupament econòmic. Ponències i comunicacions de la IX Trobada d'Estudis per a la preservació del patrimoni de la pedra seca als Països Catalans.

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

